

บทแปล

บทที่ 5

เนื้อแท้ของวรรณคดีจีน

เมื่อสามพันปีก่อนนั้น ประเทศจีนได้เริ่มมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างสงบสุข ซึ่งจะเห็นได้จากผลงานทางวรรณกรรมที่เก่าสุดของประเทศจีน คือหนังสือ “ชื่อจิง” (SHIJING)

ขงจื้อให้ความสนใจกับหนังสือชื่อจิงมากเป็นพิเศษ เขามีความเห็นว่ หนังสือชื่อจิงสามารถเป็นตัวแทนในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ ของสังคมยุคแรกเริ่มของจีนได้ ชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมสมัยนั้นมีค่าควรแก่การเลียนแบบ ดังนั้นเขาจึงได้รณรงค์เรื่องราวในหนังสือชื่อจิงเป็นพิเศษ และตั้งแต่ไหนแต่ไรมาผู้คนทั้งหลายต่างมีความคิดพัฒนาตามขงจื้ออย่างไม่รู้สึกตัว ความคิดดังกล่าวนี้ได้มีผลกระทบต่อวรรณกรรมจีนมากกว่าสองพันปีแล้ว

ในสมัยจ้านกั้ว ความคิดของประชาชนมีอิสระมากขึ้นนักคิดทั้งหลายต่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์อย่างไม่รู้จักจบสิ้น ในบรรดานักคิดเหล่านี้ ความคิดของเหลาจื่อ จวงจื่อ ได้ให้อิทธิพลต่อวรรณกรรมจีนมากที่สุด ปรัชญาของเหลาจื่อ จวงจื่อ ก็คือปรัชญาที่เรียกว่า เต๋าเจีย ซึ่งสอนให้ผู้คนห่างไกลจากความจริง แล้วไปยืนเป็นผู้สังเกตการณ์ตรวจตราดูธรรมชาติ การให้ความสำคัญต่อความคิดในหลักธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ให้ความสำคัญต่อเรื่องของความคิดเกี่ยวกับชีวิต ซึ่งปรากฏอย่างชัดเจนว่าไม่เหมือนกับภารณรงค์ของขงจื้อ

นอกจากความคิดของขงจื้อ เหลาจื่อ จวงจื่อ จะมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมจีนอย่างมาก แล้ว ยังมีความคิดทางพุทธศาสนาก็มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมจีนอย่างมากเช่นกัน ที่กล่าวถึงความคิดสามแบบข้างต้นนั้น ก็คือความคิดที่ปัจจุบันเรียกกันว่า ความคิดแบบปรัชญาขงจื่อ ความคิดแบบปรัชญาเต๋า ความคิดแบบปรัชญาศาสนาพุทธ นั่นเอง ความคิดทั้งสามแบบนี้ใน

ประวัติศาสตร์ของประเทศจีนในบางครั้งก็จะนิยมความคิดใดความคิดหนึ่ง บางครั้งก็นิยมความคิดอีกแบบหนึ่ง บางครั้งก็มีการผสมกันทั้งสามแบบ จนแยกกันไม่ออก ความคิดเรื่องโลกทัศน์ของชาวจีนและในวรรณกรรมจีน อาจกล่าวได้ว่าส่วนมากได้รับอิทธิพลจากความคิดทั้งสามแบบที่กล่าวมาแล้ว

ผลงานทางวรรณกรรมจีน ไม่ว่าจะ เป็นแบบที่มีสัมผัสตัวอักษร ความเรียงที่เขียนเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกส่วนตัว หรือเรื่องราวทางสังคม นักเขียนมักจะต้องมีความคิดแบบใดแบบหนึ่งเป็นสิ่งที่ชี้แนะแนวทาง มีพลังอย่างหนึ่งคอยผลักดันเขา ความคิดนี้ พลังนี้ จะมีความเกี่ยวข้องกับความคิดทั้งสามแบบที่ได้กล่าวมาแล้ว กล่าวอีกอย่างว่านักเขียนมักจะได้รับอิทธิพลอันเป็นประเพณีแต่เดิมอย่างไม่รู้ตัว อุปนิสัยของเหล่านักเขียนแม้ว่าจะได้รับการอบรมมาไม่เหมือนกัน แต่กล่าวโดยทั่ว ๆ ไป แล้วจากผลงานของพวกเขาที่แสดงออกถึงลักษณะพิเศษในสไตล์การเขียนล้วนมีลักษณะเด่นที่เหมือนกัน จุดเด่นนี้ก็คือการแสดงออกถึงความแน่วแน่และความไม่เปิดเผยเนื้อเรื่องอย่างชัดเจน

ข้างต้นที่กล่าวมานี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความคิดสามแบบที่ให้อิทธิพลอย่างมากต่อวรรณกรรมของจีน เราลองมาพิจารณาให้ลึกลงไปอีกชั้นหนึ่งว่า วรรณกรรมของจีนที่มีอายุกว่าหลายพันปียังมีผลงานอะไรที่เหลือให้เห็นอยู่และสิ่งใดที่มันเป็นวรรณกรรม

จากวิธีการแบ่งชนิดของวรรณกรรม ตามที่มีมาแต่ดั้งเดิมนั้น ตั้งแต่ไหนแต่ไรมา ผลงานทางวรรณกรรมได้แบ่งออกเป็น จิง(JING) สื่อ(SHI) จื่อ(ZI) จี้(JI) สี่กลุ่ม กลุ่มที่เรียกว่า จิง นั้นก็รวมถึงหนังสือที่ค่อนข้างสำคัญของปรัชญาขงจื้อที่ได้เขียนขึ้นมาเกี่ยวกับการปกครอง เศรษฐศาสตร์ จริยศาสตร์ ปรัชญา กลุ่มที่เรียกว่า สื่อ นั้น เป็นหนังสือบันทึกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ กลุ่มที่เรียกว่า จื่อ คือการจดบันทึกเฉพาะตัวของนักปรัชญา นักปกครอง ในชีวิตของคนหนึ่ง ๆ กลุ่มจี้ คือผลงานที่รวบรวมเอาผลงานของนักเขียนที่จัดพิมพ์งานของตนเอง หรือต่อมาภายหลังผู้อื่นเป็นผู้พิมพ์ให้ เนื้อหาของหนังสือกลุ่มจิง(jing) นั้นค่อนข้างเข้มงวด กลุ่มสื่อ (shi)กลับให้ความสำคัญต่อการจดบันทึกเรื่องจริง ผลงานสองกลุ่มนี้จึงทำให้คนเข้าใจผิดได้ง่าย โดยคิดว่าผลงานเหล่านี้ไม่ใช่ผลงานทางวรรณกรรม แต่ว่าหนังสือกลุ่มจิงนั้นนอกจากจะพูดเรื่องคติธรรมของมนุษย์อย่างเข้มงวดจริงจังแล้ว เนื้อหาบางตอนก็เขียนไว้ด้วยภาษาที่สวยงามไพเราะ กลุ่มหนังสือสื่อ นั้นนอกจากจะบันทึกประวัติศาสตร์ที่เป็นเรื่องจริงแล้ว ภาษาที่ใช้ในการบรรยายก็เขียนได้อย่างเห็นภาพพจน์ ในประวัติศาสตร์นั้น

วรรณกรรมและประวัติศาสตร์ดูเหมือนแยกกันไม่ออก ดังนั้นจึงมีคำกล่าวที่มีมาแต่โบราณว่า วรรณกรรมและประวัติศาสตร์ไม่แบ่งแยก ก็เพราะความหมายดังกล่าวนี้เอง กลุ่มหนังสือจื่อ(zi) แม้ว่าส่วนมากจะเป็นการบันทึกความคิดของนักปรัชญา แต่บทความนั้นเขียนได้สละสลวยมาก ขงจื่อได้เคยกล่าวถึงคำหนึ่งไว้ว่า “หากภาษาไม่มีการจดบันทึก ก็จะไม่เป็นที่แพร่หลาย” ความคิดของนักปรัชญาที่สามารถสืบต่อมาจนถึงทุกวันนี้ ก็เพราะคำที่กล่าวนี้เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง สำหรับผลงานของกลุ่มจื๊อนั้น ได้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นผลงานทางวรรณกรรมมาโดยตลอด

ปัจจุบันมีการแบ่งแยกวรรณกรรมสมัยใหม่และวรรณกรรมสมัยเก่า สิ่งใดคือวรรณกรรมสมัยใหม่ และสิ่งใดคือวรรณกรรมสมัยเก่าบ้าง กล่าวได้ว่าวรรณกรรมหลังขบวนการสี่พฤษภาคมมีการใช้ภาษาจีนแบบใหม่เขียนงานวรรณกรรมก็จะเรียกว่า “วรรณกรรมสมัยใหม่” ส่วนวรรณกรรมก่อนขบวนการสี่พฤษภาคมใช้ภาษาจีนโบราณเขียนงานวรรณกรรมจึงนับว่าเป็นวรรณกรรมสมัยเก่า ความจริงแล้วในวรรณกรรมจีนนั้นไม่มีอะไรแตกต่างกันระหว่างวรรณกรรมสมัยใหม่และสมัยเก่าเลย ความใหม่ของวรรณกรรมสมัยใหม่นั้นเพียงแต่ผู้เขียนเขียนบทความด้วยภาษาจีนใหม่เท่านั้น สำหรับรูปแบบนั้นก็ยังคงใช้รูปแบบการเขียนตามแบบตะวันตก ส่วนเนื้อหาที่รับอิทธิพลทางด้านความคิดจากทางตะวันตกไม่มากก็น้อย ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่า สองพันปีมานี้จำนวนผลงานทางวรรณกรรมที่หลงเหลือให้เห็นอยู่ และผลงานเขียนที่สร้างขึ้นใหม่อย่างไม่หยุดยั้ง ขอแต่เพียงให้บทความในผลงานเหล่านั้นมีภาษาที่ไพเราะสละสลวยเนื้อหาดีพอ แสดงออกถึงความรู้สึกสะท้อนอารมณ์ มีความคิดแล้ว เราไม่ต้องสนใจว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ หรือวรรณคดี ก็นับเป็นวรรณกรรมได้ทั้งนั้น นี่ก็คือเนื้อแท้ของวรรณกรรมจีนนั่นเอง

第六章

中国思想¹

中国是一个历史长久的国家，中国文化也是世界上最古老的文化之一。但是早期的中国文化并没有确实的记录，所以我们要研究中国的思想，只能从春秋战国时代开始。

春秋战国时候最伟大的思想家就是孔子。那个时候封建制度正在崩溃，政治黑暗，社会不安定，老百姓的生活非常苦。孔子看到这种情形，决心要用讲学的方法来完成他救人的志愿。他前后教过的学生有三千多人。

孔子的学说在伦理方面，他主张君主对臣子要有礼貌，臣子对君主要忠心；父亲对儿子要慈爱，儿子对父亲要孝顺；兄弟之间，哥哥对弟弟要友爱，弟弟对哥哥要恭敬；夫妇之间，先生对太太要和气，太太对先生要顺从；朋友之间要有信用。孔子的政治理想是天下为公的大同世界。要实现他的理想，他认为非用礼义来教育人民不可。由于他的学说在伦理道德上的贡献，人们叫他“圣人”；由于他从事教育的精神，人们称他为“万世师表”。

---

¹ 国立新加坡大学华语中心编，《中国文化二》，新加坡：国立新加坡大学，1978。

和孔子同一个时期的另外一位大思想家就是墨子。墨子提倡“平等”“兼爱”。为了救别人，甚么苦都可吃。同时也反对战争。

春秋战国时代另外一个派别是道家。道家的代表人物是老子和庄子。道家主张自然主义，反对政府用法律干涉人民。他们认为世界上的事情都有一个自然法则。人应该顺着自然生活。这种自然法则就是他们所说的“道”，也就是“道家”这个名字的来源。

在同一时期还有重要的思想，就是法家的思想。法家的领袖是韩非子，他认为法律是治理社会的唯一工具。

以上所说的是中国思想的四个基本派别。从春秋战国开始，一直流传下来，后来又演变出许多支流，产生了很多新的学说和伟大的思想家。这四种基本思想，有的时候这种思想受重视。有的时候那种思想受重视。不过儒家思想自从汉武帝的时期起，就被政府定为正统思想。政府不但开始祭孔子，而且把儒家的“四书”、“五经”当作人民必须读的经典。汉朝以后很多朝代也都是这样，一直到现在这种尊敬孔子的思想仍然存在。

中国除了这几个基本的思想以外，还不断的吸收外来的思想。西汉时代佛教到中国。佛教的“精神不灭”、“慈悲”、“平等”的主张和中国传统思想很相近，所以佛教在中国也是一种很流行的思想和宗教。回

教是隋唐时代传到中国的。明朝末年和清朝末年天主教和基督教也都正式传到中国来。

到了十九世纪的后期，西洋的物质文明对中国的政治和社会开始发生直接的影响。当时的中国知识分子，有人提倡“中学为体，西学为用。”就是用中国原有的文化作基础，用西方的物质文明作工具来复兴中国。

一九一九年“五四运动”以后，西方的科学和民主思想正式为中国知识分子所接受。同时西方的文学、哲学、社会科学、艺术也都开始大量的传到中国来。

题解：

中国的思想研究是从春秋战国开始的。当时孔子的儒家，老子的道家和韩非子的法家学说为最兴盛。政治家采用他们的思想来治理社会。同时现在的人也遵守圣人们的教言实行。

生词：

确实	què shí	แน่แท้ ถูกต้อง
崩溃	bēngkuì	ล่มสลาย

志愿	zhiyuàn	ปรารถนา ตั้งใจไว้
圣人	shèngrén	นักปราชญ์
派别	pàibéi	แบ่งพรรค
干涉	gàنشè	ก้าวก่าย
自然法则	zìránfǎzé	กฎตามธรรมชาติ
治理	zhìlǐ	ปกครอง
经典	jīngdiǎn	หนังสือ
复兴	fúxīng	กลับรุ่งเรืองดังเดิม

专用名词:

老子	Lǎozǐ	เหลาจื่อ
韩非子	Hánfēizǐ	หานเฟยจื่อ

词语例解:

1. 但是早期的文化并没有确定的记录。

“并”，副词，用在否定词前面加强否定的语气。

例如：

1.1 你把她说成一朵花，其实她并没有那么好。

1.2 只要努力学，汉语并不难。

2. 由于他的学说在伦理道德上的贡献，人们叫他圣人。
“由于”，这个词，表示原因或理由。

例如：

- 2.1 由于他努力，这件事办成了。
2.2 由于他的热心帮助，我才取得了这样的成绩。

练习：

1. 请回答以下问题

- 1.1 中国的思想在什么时候开始，为什么？
1.2 孔子的学说是怎么样的，请说明？
1.3 老子和韩非子的学说跟儒家有何不同？
1.4 叙述中国古代思想的四大派别？
1.5 谁是中国最伟大的哲学家呢？

2. 请用你自己的句子述写孔子、老子、及韩非子在于伦理上的学说？

3. 用以下的词造句。

- 3.1 确实 =
3.2 并 =
3.3 干涉 =
3.4 唯一 =
3.5 重视 =
3.6 支流 =

3.7 正式 =

3.8 由于 =

3.9 提倡 =

3.10 永远 =

4. 用中文解释下面的短句。

4.1 没有确实的记录 =

4.2 封建制度正在崩溃 =

4.3 政治黑暗 =

4.4 救人救世的志愿 =

4.5 天下为公 =

4.6 大同世界 =

4.7 从事教育 =

4.8 自然主义 =

4.9 自然法则 =

4.10 正统思想 =

4.11 物质文明 =

4.12 知识分子 =

5. 写出下列词的反义词。

5.1 黑暗 =

5.3 恭敬 =

5.2 友爱 =

5.4 安定 =

6. 写出下列词的同义词。

6.1 顺从 =

6.3 志愿 =

6.2 必须 =

6.4 和气 =

7. 改正下列句子中用词不当的错误:

7.1 君主对臣子要忠心。

7.2 儿子对父亲要慈爱。

7.3 父亲对儿子要友爱。

7.4 弟弟对哥哥要孝顺。

7.5 朋友之间要恭敬。

8. 模仿造句。

8.1 为了……，什么……都可以……

为了救别人，什么苦都可以吃。

8.2 要……，非……不可。

要实现他的理想，他认为非用礼义来教育人民不可。

9. 以下一篇短文，读后请回答问题。

1) 孔子和墨子的思想和生活相同吗？为什么？

2) 墨子的主张是什么？

墨子²

墨子名翟，鲁国人。墨子出生时，约当孔子晚年。那时，孔子的门徒多，学说盛。往后，墨子的学说，处处和儒家有关。

---

² 集成图书编审委员会编，《小学常识》(第十册)，香港：集成图书公司，1989。页40-43。

孔子是伟大的思想家，墨子也是伟大的思想家。孔、墨的思想和生活，极端相反。现列表比较如下：

孔子	墨子
维护传统的制度	追求新社会的秩序
讲究生活	恶衣粗食
爱好音乐	禁绝音乐
不谈鬼神	相信鬼神
不重视工艺、劳动	重视机械技巧、劳动。

墨子的门徒，多属劳力者；墨家有严密的组织，对墨子的命令，绝对服从。

墨子要为人类的共同生活，作合理的新安排。

墨子认为，社会充满了矛盾。为什么残杀一个人是死罪，而在侵略战争中残杀千万人，却被奖赏、歌颂？为什么抢夺珠宝、偷窃鸡犬的叫盗贼，而攻占城市、夺人国家的叫英雄？为什么大多数人要死于饥寒，而少数人拼命享乐？这些现象，太不合理了。

所以墨子主张：

一、兼相爱、交相利：就是大家爱大家，大家都有利。

二、非攻：反对战争。当时鲁国的公输般为楚国制造了一种攻城的云梯，要去攻打宋国。墨子听到这个消

息，立刻从鲁国起程，走了十日十夜，赶去见公输般和楚王，分别说服他们，打消楚国攻宋国的念头。

三、节用：每个人，只应该维持最低限度的生活，反对享乐。墨子和他的门徒，实行极端的群落和节约。

墨子以救世为己任，过着刻苦的生活。孟子说：他是一个从头到脚，只要有利天下，都肯贡献的人。

